

ONKOLOGINĖS CHIRURGIJOS PRADININKO, GYDYTOJO, PROFESORIAUS

PETRO NORKŪNO 105-OSIOS GIMIMO METINĖS

Spalio 19 d. sukanka 105–eri, kai 1912 metais Marijampolio kaime, Vilniaus rajone, gimė onkologinės chirurgijos pradininkas, habilituotas medicinos daktaras, profesorius Petras Norkūnas. Lapkričio 26 d. minėsime pirmąsias profesoriaus mirties metines.

1934 m. Petras Norkūnas baigė Vytauto Didžiojo gimnaziją Viniuje. 1934-1939 m. studijavo Vilniaus kunigų seminarijoje, tačiau kaip pats teigė: „Pamačiau kunigų gyvenimą ir mane tai sukretė, todėl nuo šventimų susilaikiau“. 1939 metais, Vilnių prijungus prie Lietuvos, įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą, kurį baigė 1944 m. Chirurgo karjerą Petras Norkūnas pradėjo 1944 m. liepos 16 d., kai dar tebevykstant karui buvusiose žydų geto patalpose Pylimo gatvėje vėl buvo atidaryta Vilniaus miesto onkologinė ligoninė. Nuo tada pradėjęs gilintis į onkologinę chirurgiją, o vėliau patobulinęs savo meistriškumą vadovaujamas žinomo pokario chirurgo profesoriaus Benjamino Zacharino, prof. Petras Norkūnas liko ištikimas pasirinktai sričiai visus savo profesinės karjeros metus.

Profesorius P. Norkūnas sukūrė žarnyno vėžio diagnostikos ir gydymo metodą - universalųjį elektrokoaguliatorių tiesiosios žarnos polipams šalinti, kontrastinę sigmoidografiją, naudojant specialų zondą. 1957–1990 m. profesorius vadovavo Respublikinio onkologijos dispanserio, vėliau – Onkologijos mokslo tyrimo instituto Chirurgijos skyriui. 1966 metais Petriui Norkūnui suteiktas nusipelnusio gydytojo vardas. Nuo 1990 m. profesorius Petras Norkūnas buvo Vilniaus universiteto Onkologijos instituto profesorius konsultantas.

2002 m. profesorius išėjo į pensiją, tačiau būdamas solidaus amžiaus, nepamiršo savo profesijos, nuolat konsultavo kolegas, kurių daugelis buvę jo studentai. Profesorius Petras Norkūnas buvo Lietuvos veiklios ilgaamžystės akademijos narys. Prof. P. Norkūnas paskelbė daugiau kaip 200 mokslinių straipsnių, skaitė pranešimus įvairiose konferencijose, su bendraautoriais profesorius parašė vadovėlį „Klinikinė chirurgija“, parengė ne vieną mokslo daktarą.

Buvęs Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos abiturientas Petras Norkūnas, sulaukęs 104 metų, parengė spaudai savo atsiminimų knygą „Gydytojo, chirurgo onkologo, habilituoto medicinos daktaro, profesoriaus Petro Norkūno prisiminimai“. Šią knygą sudarė Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos (VVDG) socialinis pedagogas – žurnalistas Rimvydas Ginkus, spaudai rengė Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorė, matematikos mokytoja, metodininkė Danutė Bronė Puchovičienė, gimnazistai: Laurynas Paškevičius, Ieva Gražytė, Adomas Vasiliauskas ir Vilniaus medicinos draugijos garbės prezidentė, docentė, mokslų daktarė Dalia Triponienė. Knygą recenzavo profesorius, habilituotas mokslų daktaras Vytautas Jonas Triponis. Ši knyga yra paremta nuosekliu, nuoširdžiu profesoriaus Petro Norkūno pasakojimu. Knygą maketavo Neda Kostkienė, redagavo mokslų daktarė Aurelija Tamulionienė, išleido Lietuvių kalbos institutas (LKI). Knygos leidybą parėmė Nacionalinis vėžio institutas (NVI).

Knygoje profesorius Petras Norkūnas pasakoja, kaip būdamas mokiniu prisimena tuometį Vilnių, savo pirmuosius mokytojus, Vilniaus Arkivykupą Mečislovą Reinį, Lietuvių Švietimo draugiją „Rytas“, savo keliones pėščiomis iš Vilniaus rajono Marijampolio kaimo į Vilnių, mokslą Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje, jos direktorių Marceliną Šikšnį, ir kitus to meto gimnazijos mokytojus, Lietuvos Tautos patriarchą daktarą Joną Basanavičių, jo laidotuves, studijas ir sunkaus darbo pradžią medicinoje, savo kaip pradedančio gydytojo mokytojus, onkologijos kaip atskiros mokslo šakos kūrimąsi Lietuvoje ir kitus svarbius gyvenimo įvykius. Atsiminimų knygoje taip pat publikuojamos profesoriaus Petro Norkūno mokinių mintys.

Profesorius Petras Norkūnas teigė: „Aš visada buvau ir esu optimistas. Tai padeda išsaugoti gerą nuotaiką. Niekada nesipykau su darbuotojais ir namiškiais, nevartojau alkoholio ir tabako, stengiausi padėti ligoniams ir bendradarbiams, niekada nesakydavau ne, ieškodavau išeities net ir beviltiškais atvejais. Amžių prailginti ir išsaugoti sveikatą galima vengiant žalingų įpročių ir ligų. Bet, tiesą sakant, manau, kad čia svarbiausią reikšmę turi genai. [...] Gyvenu karališkai. Man labai pasisekė, nes turėjau mėgstamą darbą, galėjau daug kam padėti.“

2017 m. spalio 25 d. 16.00 val. Lietuvos Medicinos bibliotekoje, vyks iškilmingas minėjimas skirtas Profesoriaus gydytojo chirurginės onkologijos Patriarcho Petro Norkūno 105-osios gimimo ir pirmosioms mirties metinėms atminti.

Šiame renginyje savo atsiminimais pasidalins šeimos nariai, studentai, kolegos. Bus parodytas vienas paskutiniųjų profesoriaus interviu su Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos mokiniai – mini apybraiža „Jaunas dienas priminus“. Renginio metu bus pristatyta viena paskutiniųjų profesoriaus atsiminimų knyga „Vilniaus lietuvių inteligentų gyvenimas istorijos kryžkelėje“.

Parengė Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos socialinis pedagogas – žurnalistas Rimvydas Ginkus.